

2019-12-11

Sveriges riksdag
Sveriges regering

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på planering och genomförande av EU:s sammanhållningspolitik 2021–2027

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Sammanhållningspolitiken har haft mycket stor betydelse för utvecklingen i norra Sverige. Arbetet med EU:s fonder har i stor utsträckning varit helt avgörande för regional tillväxt och ökad sysselsättning.

För ett effektivt genomförande av sammanhållningspolitiken är den regionala förankringen grundläggande. Att utgå ifrån de regionala förutsättningarna skapar en nödvändig genomförandekraft, då det är på regional och lokal nivå som projekt och aktiviteter genomförs. Genom en strukturerad samhandling där regional nivå står för strategier, prioriteringar och genomförande och nationell nivå för medfinansiering och uppföljning, samt EU för visionerna, samverkansplattformarna och grundfinansieringen, skapas en funktionell flernivåsamverkan där de olika territoriella dimensionerna tas tillvara.

- EFNS anser att den territoriella dimensionen bör stärkas i alla delar av sammanhållningspolitiken för att bättre anpassa stöd och strategier till varje regions behov.

Partnerskapsöverenskommelsen, flernivåstyre och dess betydelse

En partnerskapsöverenskommelse är ett viktigt strategiskt dokument som sätter ramarna för den nationella tillämpningen av sammanhållningspolitiken som helhet och anger viktiga principer för genomförandet utifrån nationella strukturer och förutsättningar. EFNS anser därför att Sverige bör ta fasta på EU-kommissionens ansats att alla länder ska ha en partneröverenskommelse. Framtagandet av en partnerskapsöverenskommelse behöver ske snarast för att kunna ge inriktning åt programskrivningsprocesserna som redan nu befinner sig olika faser.

EFNS anser att arbetet med att ta fram en partnerskapsöverenskommelse bör ske i nära dialog med regionerna som har en särskilt viktig roll i och med sitt regionala utvecklingsuppdrag. Det betyder att politiska företrädare från regional nivå bör ha reellt inflytande och delaktighet i utformningen av partnerskapsöverenskommelsen, vilket vi saknar idag.

Regionala program nödvändiga för effektiv sammanhållningspolitik

Det är av stor vikt att det i en partnerskapsöverenskommelse med EU tydligt markerar det regionala perspektivet och ägarskapet över tillväxtmedlen. I genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är framgångsrika lösningar och insatser helt beroende av var i landet man befinner sig. Därför är regionala analyser och regional anpassning avgörande för att insatser ska få genomslag.

- EFNS vill understryka vikten av att programmering av sammanhållningspolitiken sker på regional nivå. EFNS anser att detta i nuläget bara kan ske genom 8 regionala program för ERUF. För ESF+, där processen med ett nationellt program redan tagit fart, behöver det tydliggöras att det är regionerna som ska hålla i skrivningarna av de regionala handlingsplanerna och även ha tolkningsföreträde i genomförandet av handlingsplanerna.

EFNS ser positivt på att EU-kommissionen föreslår att den särskilda allokeringen för yttersta randområdena och de nordliga glesbefolkade områdena bibehålls. Det är viktigt att de öronmärkta medlen till Sveriges nordligaste områden verkligen blir ett extra regionalt tillskott för de två nordligaste NUTS-2 regionerna i Sverige. För att kunna ta tillvara de glesa regionernas tillväxtpotential krävs att de öronmärkta medlen får användas brett för insatser som tar hänsyn till de särskilda karaktäristika i dessa regioner.

- EFNS vill understryka att extraallokeringen till de nordliga glesbefolkade områdena bör undantas från tematisk koncentration och att investeringar i transport- och digital infrastruktur genom ERUF möjliggörs i dessa områden.
- EFNS vill understryka att investeringar genom ERUF i flygplatsinfrastruktur bör tillåtas också i de nordliga glesbefolkade områdena.

EFNS ser positivt på arbetet med att öka det regionala ägarskapet till projekten, för att förstärka dess relevans och bidrag till den långsiktiga utvecklingen. Dock ser EFNS farhågor med att minska EU:s medfinansieringen från nuvarande 50 procent till 40 procent då det skapar särskilda hinder i genomförande av programmen i de glesbefolkade regionerna som har svagare absorptionsförmåga, dvs på grund av problematiken att nå kritisk massa och regionernas redan ansträngda ekonomier. Det är avgörande att nationell nivå har dialog med regionerna för att hitta nödvändig medfinansiering för alla investeringar i programmen.

Europaforum Norra Sverige vill se ett slagkraftigt genomförande av EU:s sammanhållningspolitik 2021–2027

Regional utveckling handlar om att utveckla lokalsamhället och bygga kapacitet för innovation och strukturuomvandling. För att göra detta behövs motsvarande satsningar på det

regionala humankapitalet genom utbildning och kompetensutveckling. Mot den bakgrunden vore det passande med en tydligare koppling mellan regionalfonden och socialfonden.

Den process som nu tar form på nationell nivå inom de olika delarna av sammanhållningspolitiken är fragmenterad och skadlig för ett effektivt genomförande av sammanhållningspolitiken. De regionalt utvecklingsansvariga aktörerna upplever en avsaknad av helhetsgrepp. Fonder, som enligt EU-kommissionens förordningsförslag ska koordineras och samordnas, drivs i parallella spår med olika angreppssätt och tidshorisonter.

Dialog, transparens och framförhållning måste vara ledorden för arbetet med framtagande av nya program för sammanhållningspolitiken i Sverige 2021–2027. Det krävs att departementen, myndigheterna och regionerna lever upp och försöker få till en så pass bra programskrivningsprocess som möjligt.

Norra Sveriges ambition är att vara en konstruktiv part i process och vill passa på att påminna om [lärdomarna](#) från föregående programskrivningsprocess och de [rekommendationer](#) som då gavs, med en vädjan om ett stärkt samarbete, bättre fonsamordning och bättre dialog på flera nivåer.

Antaget vid Europaforum Norra Sveriges utökade rapportörmöte i Bryssel, 11 december 2019

Glenn Nordlund (S) Region Västernorrland, ordförande EFNS
Anders Josefsson (M) Norrbottens Kommuner
Ann Åström (S) Region Västerbotten
Britta Flinkfeldt (S) Norrbottens Kommuner
Elise Ryder Wikén (M) Region Jämtland Härjedalen
Jan Sahlén (S) Kommunförbundet Västernorrland
Jonny Lundin (C) Region Västernorrland
Nils-Olov Lindfors (C) Region Norrbotten
Rickard Carstedt (S) Region Västerbotten
Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen
Thomas Andersson (C) Region Jämtland Härjedalen
Åsa Ågren Wikström (M) Region Västerbotten